

eFüzetek

VÉDŐHÁLÓ A CSALÁDOKÉRT

CUM GRANO SALIS

JELENÜNK, GYERMEKEINK JÖVŐJE

AZONOSÍTÓ SZÁM:
EFOP-1.2.1-15-2016-00580

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tartalom

Buda Béla, szocializáció.....	4. oldal
Abraham Maslow, szükségletek hierarchiája	7. oldal
Meixner Ildikó, Meixner-módszer	9. oldal
Edward John Mostyn Bowlby, kötődés elmélet	11. oldal
Mary D. Salter Ainsworth, kötődési mintázatok	12. oldal
eAgytorna keresztrejtvény	15. oldal
eAgytorna megfejtés, impresszum.....	16. oldal

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által közzétett, „Védőháló a családokért” című felhívásra, a Nők a Nemzet Jövőjéért Egyesülettel közösen összeállított pályázatunkkal, közel 36 millió forintot nyertünk családi közösségeket támogató programjaink megvalósítására. 2017. márciusában indított projektünk 2019. február végéig tartott.

A KÖRTE projekt szakmai vezetőjeként szeretettel ajánlom figyelmükbe jelen, sorozatban a 6. és korábban megjelent kiadványainkat. Megvalósított programjaink elsődleges célja volt, összhangban a felhívás elvárásaival, a családi közösségek támogatása, erősítése. Kiscsoportos foglal-

ELŐSZÓ

kozásaink korunk aktuális kihívásainak leküzdéséhez adtak támogatást. Ilyenek voltak például a „K-Téka

Zöld Családok” vagy a „Z, mint Zöldülj!” elnevezésű foglalkozás sorozatok. A „Save Our Soul” csoportos program az öntámogatás képességét volt hivatott fejleszteni. Legnépesebb családi rendezvényünknek a „3 Kihívás 3 a Magyar Igazság” névvel illetett szabadidő sportnapunk bizonyult. Három alkalommal szerveztünk tábor, „Kalandok és álmok” címmel. Nemzeti öntudaterősítő utazásaink és előadásaink alkalmával, táborozóinkkal Magyarország világörökségi helyszíneit kerestük fel, és hazánk természeti és épített értékeit ismertettük meg.

Szamlar László szakmai vezető

Cum Grano Salis – Mértékkel

Buda Béla (1939–2013)

Életen át tartó tanulási folyamat – szocializáció

„A szocializáció nem más, mint interakciós folyamat, amelynek révén egy személy viselkedése úgy módosul, hogy megfeleljen a környezete által vele szemben támasztott követelményeknek.”

A szocializáció tehát egész életünkön keresztül tartó tanulási folyamat, melynek segítségével normákat, viselkedési formákat sajátítunk el. A szocializáció azonban nem egyoldalú folyamat, állandó kölcsönhatást figyelhetünk meg a személy és az őt körülvevő társas közeg között, melyhez nemcsak alkalmazkodunk, hanem folyamatosan alakítjuk is.

A SZOCIALIZÁCIÓ SZÍNTEREI

A szocializáció a születéssel kezdődik és egész életünkön keresztül tart. A korai szocializáció a családban kezdődik, színtere még a bölcsőde, ill. az óvoda. A késői szocializáció a kortársakhoz kötődően indul el. Színterei az iskola, ahol az iskolai szocializáció történik, majd később a munkahely, ahol a pályaszocializáció dominál.

Családi szocializáció

Az egyén és a társadalom kapcsolata a születéssel kezdődik. A születéssel megkezdődik a korai szocializáció. Az elsődleges szocializációs színtér a család. A családban megtanulja az egyén, hogy vannak szerepek (szülő, gyerek), melyek kijelölik helyét a csa-

lábban, illetve vannak normák, szabályok, melyek megszabják viselkedését (mit lehet, mit nem lehet, mit illik, mit nem illik). A család szociálpszichológiai szempontból egy ket-tős vezetésű, informális kiscsoport. Az instrumentális (cselekvő, aktív) vezető az apa, az érzelmi vezető az anya, a csoport további tagjai a gyerekek.

A család különleges tanulási terep. A család az első olyan közeg, ahol kialakul az első „mi-élmény”, amely alapja az összes többi ilyen jellegű élményünknek (pl.

munkahelyen csapattag). A család az első olyan hely, ahol kapcsolatokban létezőnk, a szerepek kölcsönösen feltételezik egymást (anya-gyerek). Mintát kapunk az alá-fölérendelt szerepviszonyokra (szülő-gyerek), és a mellérendelt (testvérek) viszonyokra egyaránt. Együttal megtanuljuk a különböző szerepek státuszértékét is, a státuszok hierarchiáját, és megtanuljuk hozzárendelni a felelősséget a magasabb státuszokhoz. A család közvetíti először, hogy vannak jogaink és kötelességeink. Itt tanul-

juk meg a szolidaritást, a kölcsönösséget, és itt alakulnak ki a későbbi csoporttagság motívumai is (amely csoportok vonzanak, vagy taszítanak). A családban alakul ki az alapszemélyiségünk, amely irányt szab későbbi személyiség-fejlődésünknek is. Szokásainkat, viselkedéskultúránkat szintén a családi mintákból tanuljuk. (Buda, 1986)

Láthatjuk, hogy a család rendkívül meghatározó a társas fejlődésünk szempontjából.

Iskolai szocializáció

Ahogy a gyermek fejlődik, életében újabb szocializációs szinterek jelennek meg. Ilyen szintér az iskola, amely a szocializáció egyik intézményes helyszíne. Az intézményes szocializáció személyi közvetítője a pedagógus, ő az, aki a társadalmi értékek, normák, elvárások, megtestesítője. Az iskolai szocializáció társas közege pedig az iskolai osztály, amely a kortárscsoport normáit, elvárásait, értékrendjét, stb. közvetíti. Az iskola legfontosabb szocializációs szerepe az, hogy

számtalan új kapcsolati lehetőséget, új szerepet kínál. Ezáltal az iskola lehetőséget teremt új szerepekkel való találkozásra, terepet kínál új szerepek, funkciók gyakorlására.

Pályaszocializáció

A pályaszocializáció a késői szocializáció része. A pályaszocializáció során azokat a normákat, szabályokat, értékeket, viselkedési módokat, magatartás mintákat, szerepeket stb. sajátítjuk el, amelyekre az adott pálya gyakorlása során szükségünk van.

A pályaszocializáció különböző szakaszokból áll

(Daheim, In: Szilágyi 2007)

Az előzetes szakmai szocializálódás stádiuma

Szinterei a család, az iskola és a kortársak, barátok. Ebben a szakaszban a fiatal konkrét „szereputak” megismerésével pályaválasztási lehetőségeket ismer meg.

A szakmai életbe való belépés stádiuma

Ebben a szakaszban a fiatal dönt egy adott pálya választásáról. A pályaválasztás olyan fókusz, ahol a szocializálódás eredményeinek a munkában kell megmutatkoznia. A szakmai szocializálódás stádiumában megtanulja az egyén egy pályára vagy pozícióra vonatkozó jellemző szerepmagatartást. A személy önmagáról alkotott képének igazodnia kell az új szereptársak – különösen a felettesek és munkatársak – elvárásaihoz. Pálya-, illetve állásváltogatás stádiumában gyakran szükség van egy következő szocializálódáshoz, ami hasonló a szakmai reszocializálódásra.

A szocializáció folyamatának elején a család, a szülők szerepe a leglényegesebb, később a tanárok és a kortársak befolyásoló hatása is egyre erősebb lesz, míg a pályakezds és a pályamegvalósítás során a szakmai és munkacsoportok, kollégák és felettesek szocializációs hatása válik a leg-erősebbé (Szilágyi, 2007).

Forrás: www.tankonyvtar.hu

Abraham Maslow (1908–1970)

Maslow-féle szükségletek hierarchiája

Maslow elméletének (1943) alapja az, hogy az embereket szükségleteik kielégítése késztet bizonyos cselekvésre és ezek a szükségletek hierarchikus rendbe állíthatóak. Az emberi vágyak, a fiziológiai, a biztonság iránti, a szociális igények kielégítése, a megbecsültség és az önmegvalósítás. Ezek egymásra épülnek, hierarchiát alkotnak.

Az öt szükségletszintre a következő példák hozhatóak fel a jobb megértés okán:

1. *Fiziológiai szükségletek:* éhség, szomjúság, szex, alvás, meleg.

A fiziológiai szükségletek kielégítése alapvető feltétele fennmaradásunknak. Ennünk kell és meg kell védeni magunkat a természeti viszontagságoktól, tehát laknunk is kell valahol stb.

2. *Biztonsági szükségletek:* biztonság, rend, állandóság, kiszámíthatóság.

A biztonsági szükségletek akkor jelennek meg, ha a fiziológiát már többé-kevésbé kielégítettük. Azt a törekvést fejezik ki, hogy az egyén fiziológiai szükségleteit a jövőben is tartósan kielégíthesse és körülményei viszonylag kiszámíthatóak és jól előre jelezhetőek legyenek.

3. *Közösséghez tartozás:* szeretet, hovatartozás, ragaszkodás, csatlakozás, identifikáció, perszonális kapcsolatok.

A közösségi hovatartozási szükséglet az egyének szeretet iránti vágyát és mások által való elfogadásának a szükségletét jelenti. Szükségünk van arra, hogy másokkal kapcsolatba kerülhessünk, és az emberek valamilyen csoportja elfogadjon bennünket.

4. *A megbecsülés szükséglete:* státusz, hatalom, siker, önbizalom, presztízs, bizalom, tisztelet, kompetencia.

Az elismerés iránti szükséglet azt az óhajtunkat tartalmazza, hogy mások elismerésének hatására pozitív énképünk alakulhasson ki. Az emberek szeretik magukat minél kedvezőbb színben feltüntetni mások szemében, hogy jobb vélemény alakuljon ki róluk. Önbizalmunkat alapvetően befolyásolja az, hogy mennyi pozitív visszacsatolást kapunk tevékenységeinkről. Ezek híján kisebbségi érzések, szorongások halmozódhatnak fel az emberekben.

5. **Önmegvalósítás:** az a vágy, hogy az egyén egyre többre vigye, hogy azzá válhasson, amire képesnek érzi magát.

Az önmegvalósítási szükséglet az egyének azon vágyait testesíti meg, hogy azzá váljanak, amire képesnek érzik magukat.

A Maslow-féle szükségletek hierarchiáját általában egy piramissal ábrázolják, amely az egyes szükségletcsoportok közötti viszonyt is mutatja, kifejezve azok hierarchiában elfoglalt helyét és fontosságát.

Az elmélet alapja az, hogy az egyén mindig felfelé mozdul el a szükséglethierarchia mentén, annak függvényében, ahogy az éppen motiváló szükségletek kielégülnek-e. Mindig a következő, még ki nem elégített szükséglet motivál.

A modell másik jellemzője, hogy ha valamely szükséglet kielégítése megtörtént, akkor ennek a magatartást befolyásoló hatása megszűnik, szerepe a továbbiakban semleges. Kivéve az önmegvalósítási szükségletet, mert ez sohasem elégíthető ki teljes mértékben.

A hierarchia fiziológiai és biztonság szükségletei az alapvető emberi léthez kapcsolódnak. A közösséghez tartozás és a megbecsülés szükséglete a pszichológiai egészséghez és a megfelelés érzéséhez járulnak hozzá. Az összes szükséglet, amely a Maslow-féle hierarchia első négy lépcsőjében foglal helyet, ún. hiány- (deficit-) szükséglet. Ezeket valami megkívántnak a hiánya mozgatja. Például az étel hiánya, a presztízs hiánya. Ezen szükségletek kielégítésének eredménye nem az elégedettség, hanem az elégedetlenség csökkentése.

Sok motivációval foglalkozó kutató az ötödik szükségletet, az önmegvalósítás szükségletét úgy tekinti, mint az elismerés, megbecsülés iránti szükségletek kiterjesz-

tését. Az önmegvalósítás szükséglete egy belső igény arra, hogy az ember képességeit kiteljesítse, és az egyetlen növekedési szükséglet. Ez természetesen minden ember számára mást jelenthet képessége és tehetsége szerint. Maslow az önmegvalósítást alapvető emberi célnak nevezte, bár véleménye szerint csak kevés ember élhet vele.

Kutatási eredmények azt bizonyították, hogy a komplex feladatok ellátása magas motivációs szinttel és megelégedéssel járt együtt azoknál a dolgozóknál, akikre a magasabb rendű szükségletek voltak jellemzőek (Hackman – Lawler, 1971). Carroll (1974) pedig azt mutatta ki, hogy a biztonsági szükségleteket többre értékelő dolgozók esetében a jól strukturált feladatok végzése vezetett jó teljesítményre és a dolgozók megelégedettségére.

A legtöbb ember számára az iparosított országokban az a pénz, amit a munkaviszony kapcsán kapnak az emberek, biztosítja a fiziológiai és a biztonság iránti szükségletek kielégítésének nagy részét. Gyakran elkövetik azonban azt a hibát, hogy azt hiszik, az emberi munka egyetlen oka a pénzszerzés. Mialatt a pénz segíthet a magasabb rendű szükségletek kielégítésében, nem képes az összes biztonság, valahová tartozás és elismerés iránti igények kielégítésére.

A dolgozók biztonság iránti igényeit azáltal lehet kielégíteni, hogy a vezetők nem hoznak elhamarkodott döntéseket, hogy a dolgozók számára világos és érthető, mi az, amit elvárnak tőlük, és tisztában vannak a teljesítményüket illető szabályokkal.

A közösséghez tartozás szükségletének kielégítését segíti a munkahely barátságos légköre, a jó kommunikáció, olyan intézkedések, amelyek a dolgozók családtagjait

is bevonják a munkahely körüli életbe, például különféle összejövetelek formájában. Az elismerés iránti szükséglet kielégíthető jutalmakkal, előmeneteli lehetőségek biztosításával.

Forrás: www.tankonyvtar.hu

„Az iskola dolga, hogy megtaníttassa velünk, hogyan kell tanulni, hogy felkeltse a tudás iránti vágyunkat, hogy megtaníttson bennünket a jól végzett munka örömére és az alkotás izalmára, hogy megtaníttson bennünket szeretni, amit csinálunk, és segítson megtalálni azt, amit szeretünk csinálni.”

Szent-Györgyi Albert

Meixner Ildikó (1928–2000)

Meixner-módszer

A részképesség-gyengeség (diszlexia, diszgráfia) rendelkező gyermekeknek speciális olvasástanítási eljárásra van szükségük, melyet Meixner-módszerként ismerünk és alkalmazunk. A terápiának fontos alapelve, hogy a „legközelebbi fejlődési zónából” kell kiindulni, amely szerint ahhoz a szinthez kapcsolódva kell a fejlesztést elkezdeni, illetve ott kell folytatni, ahol a gyermek még biztonsággal mozog, mert csak így válik számára lehetségessé az eredményes feladatvégzés. Az alacsonyabb szintek erősítésével, újratanulásával pozitívan befolyásolhatjuk a magasabb rendű, bonyolultabb funkciók elsajátítását. Meixner Ildikó szerint: „A diszlexia viszonyfogalom: a gyermek, a vele szemben jogosan támasztott igények ellenére lényegesen elmarad az olvasás–írás megtanulásában. – Ez, azt is jelenti, hogy neki sokkalta több

időre és gyakorlási anyagra van szüksége, mint egy átlagosan olvasó gyerekeknek.”

A Meixner-módszer sajátosságai

A módszer gyógypedagógiai terápiás indítatású. Maximálisan alkalmazkodik egy-egy diszlexiás, vagy diszlexia-veszélyeztetett gyermek egyéni haladási tempójához. A hallom-látom-mondom egységéből adódóan feltétele a beszédhangok helyes ejtése. A többi módszertől eltérő betűsorrendet tanít. Más módszernél alaposabban dolgozza ki az olvasástanítás lépéseit.

A Meixner-módszer alapelvei

Az aprólékosan felépített fokozatosság elve (a tananyag apró lépésekre bontása, sok ismétléssel). A betűtanítás hármasszociációs kapcsolatának kialakítása (akusztikus, vizuális, beszédmotoros). A Ranschburg-féle homogén gátlás kialakulásának megelőzése. A gondolkodás merevségének (rigiditásának) elkerülése. Csak pozitív megerősítést, fejlesztő értékelést alkalmaz „elfogadva követel”.

Az olvasás tanítás előtt végzett fejlesztő gyakorlatok

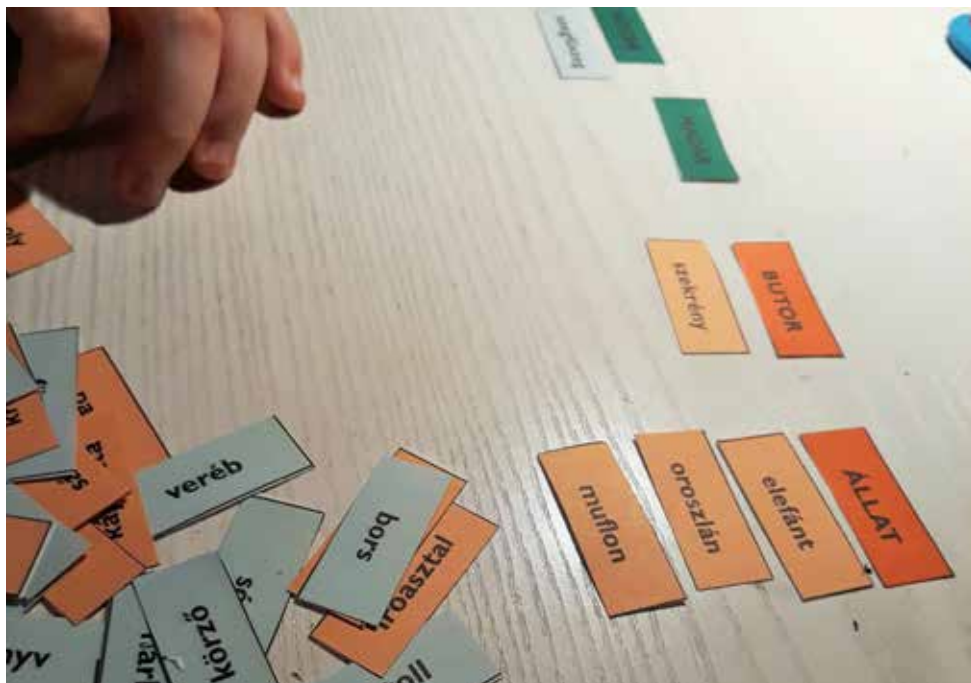
Beszédfejlesztés: szókincs fejlesztése, szókincsbővítés, hanganalízis-szintézis gyakorlása, mondatgyakorlatok alkalmazása. Beszédmozgás tudatosítása: ajakmozgások megfigyelése, zöngés–zöngétlen mássalhangzók megkülönböztetése. Iránygyakorlatok: mozgásirányok megfigyelése, írásgyakorlatok mozgással, olvasás iránya, sorváltás, téri relációk verbalizálása, tájékozódás a vonalrendszerben.

Az olvasástanítás lépései

Betűtanítás: a homogén gátlást kerülő betűsorrend alapján, az egymással vizuálisan, akusztikusan, motorosan felcserélhető betűk távol tanítása egymástól, magánhangzók tanítása artikulációról, mássalhangzók tanítása hangutánzással. Összeolvasás tanítása: betűsorrend betartásával zárt, majd nyitott szótagok olvasása, az összeolvasás „játékos szituációban” történik, szótagok felismerése, betűismeret mélyítése szótaggyakorlatokkal, jelentés felismertetése.

Szavak olvasása szótipusok alapján: 2-2 betűből álló nyitott szótagok (lá-da), 3 betűből álló zárt szótagok (mos), 2-3 betűből álló nyitott-zárt szótagok (lá-bas), 3-2 betűből álló zárt-nyitott szótagok (bál-na), 3-3 betűből álló zárt-zárt szótagok (raj-zol).

Mondatok olvasása

Rövid egyszerű kijelentő és kérdő mondatok olvasása. Szavakból mondatok összerakása, olvasása. Fokozatosan bővülő egyszerű mondatok olvasása. Összetett mondatok olvasása.

Szövegek olvasása

Két összetartozó mondat olvasása. Szöveg hosszának növelése a mondatokkal.

Az olvasástanítással párhuzamosan kis-késleltetve, halad az írástanítás. Az írás előkészítésének, a motoros képességek fejlesztésének, kiemelt szerepe van. A tollbamondás nagy jelentőségű az írástanítás folyamatában. A betűk, szótagok, rövid szavak tanulásánál párhuzamosan és rendszeresen kell alkalmazni.

Esettanulmány_GYP-0527-180630-KCS-KM_szamler-lászló

Edward John Mostyn Bowlby
(1907–1990)

A korai anya-gyermek kapcsolat és a kötődés jelentősége

Egy újszülött számára a környezete legfontosabb tényezője az anyja, vagy az őt pótló személy. A gyermek idegrendszeri fejlődését, magatartásának kialakulását alapvetően meghatározza az anyával való kapcsolata. Konrad Lorenz (imprinting) kutatásai óta tudjuk, hogy létezik a születés után egy szenzitív periódus, ahol az idegrendszerben mély lenyomatok képződnek. A Harlow házaspár majomkísérletei („drótanya”, „szőranya”) igazolták, hogy ez a jelenség a magasabb rendű gerincesekben is kimutatható. Később több más állatkísérlet is bizonyította, hogy a születés utáni szenzitív periódusnak nagy szerepe van a kötődés kialakulásában, illetve az

anyai viselkedés „beépített programjának” előhívásában. Ez utóbbi különösen fontos az először szülő anyáknál, ezért lényeges, hogy az anyának a szülés után azonnal legyen lehetősége gyermekével fizikai kapcsolatba lépni. Ha ez valamely okból nem jöhet létre, az anya-gyermek kapcsolat sérülékenyebb lesz, mely az elsődleges szocializációs folyamatban gyakran „kommunikációs zavarokban” nyilvánul meg.

Az emberi kötődés vizsgálatánál abból célszerű kiindulni, hogy az újszülött nem képes aktív helyváltoztatásra, ezért hiába is rögzítené édesanyja képét születése után, követni semmilyen formában nem tudná őt. Esetében a kötődési viselkedés az, ami az anyát és gyermekét nem engedi eltávolodni. A kötődés egy jól fejlett szabályozórendszer, melynek működése a gyermek mozgékonyságának növekedésével párhuzamosan válik hangsúlyossá. A 7-8 hónapos gyermeket két, egymásnak ellentmondó vágy vezérli, egyrészt fel akarja fedezni a világot, megérinteni, megtapasztalni mindent, másrészt keresi a felnőtt közelségét, mely számára a biztonságot jelenti. A kötődési rendszer többek között e két vágy közötti egyensúlyt teremti meg. A kötődési rendszerben az anya is részt vesz, a gyermek távolodása, sírása esetén az anya közelít gyermekéhez, felveszi és megnyugtatja őt. A kötődés tehát egy komplex viselkedési rendszer melyben mind az anyának, mind a gyermeknek aktív, kezdeményező szerepe van. A kötődésmélet egyik kulcsmotívuma szerint a biztonság élményének korai megtapasztalása – illetve ennek elmaradása – mentén kiépül a gyermekben egy modell, mely későbbi kapcsolatainak is alapjául szolgál. A biztonságosan kötődő gyermek magabiztosabb, társaságban jobban feltalálja magát, együtt érzőbb

társaival és közeli kapcsolatait valódi érzelmi mélység jellemzi.

A kötődésmélet megalkotása John Bowlby, angol pszichiáter nevéhez fűződik. Bowlby szerint velünk születik a késztetés a kötődésre és ennek megfelelő az újszülött viselkedési repertoárja: sírás, nevetés, kapálózás, stb., mind olyan viselkedések, melyek – optimális esetben – biztosítják a közelséget és elősegítik a kontaktust az anyával. Hangsúlyozta az anya válaszkészségének fontosságát, mivel a gyermek kontaktuskereső viselkedése csak a párbeszéd egyik oldala, és csak megfelelő válasz esetén alakulhat ki a biztonságos kötődés. Feltételezte, hogy az ember esetében is létezik egy szenzitív periódus, melynek folyamán ki kell alakulnia a kötődésnek. Ez a kritikus időszak természetesen nem olyan rövid és pontosan meghatározható, mint az állatok imprintingje esetén.

**Mary D. Salter Ainsworth
(1913–1999)**

Kötődési mintázatok

Biztonságos kötődés

A biztonságosan kötődő gyermek anyja jelenlétében bátran indul el felfedezni a szobában található játékokat, míg az anya távozásakor a nyugtalanság jeleit mutatja és az anya visszatéréséig, nem is talál vigaszt, sem a játékokban, sem idegen személy társaságában. A kötődési rendszer az ilyen esetekben jól működik, a biztonságosan kötődő gyermek a számára veszélyes helyzetben édesanyját hívja. Idegen személy viszont nem képes megnyugtatni a gyermeket – ami

a biztonságos kötődés egyik fontos ismérve –, aki nem tolerálja az egyedüllétet idegen helyen és hangot ad kétségbeesésének.

Elkerülő kötődés

A gyermekek egy része az anya távozásakor nem reagál arra, és az idegen személy jelenétére sem, de nem vesz tudomást az anya visszatéréséről sem. Az így viselkedő gyermekeket elkerülő kötődés jellemzi, ami nem azt jelenti, hogy a kötődési rendszer egyáltalán nem működik, és alapvetően hiányzik az a kötelék, mely az anyához fűzné gyermekét. A kötődés működik, csak az elkerülő kötődéssel jellemezhető gyermekek egy éves korukra megtanulják nem kimutat-

ni érzelmeiket. Az ilyen gyermekek ugyanolyan stresszt élnek át anyjuk távozásakor, mint síró társaik, csak nem kommunikálják érzelmeiket. A kutatások kimutatták, hogy ezeknél a gyermekeknél a nem megfelelő anyai válaszkészség az, ami arra készteti a gyermeket, hogy elkendőzze érzelmeit, vagyis a gyermek stratégiája: ha nem reagálnak, nem érdemes kommunikálni. Az ilyen anyák sokszor nyíltan elutasítóak, és nem szeretik a testi kontaktust.

Ambivalens kötődés

Az így kötődő gyermek már az anya jelenlétében felfokozott érzelmi reakciót mutat, melyet nehéz lecsillapítani. Nyugtalan, nem

merül el semmilyen tevékenységben. Az anya távozása teljesen kiborítja, de a viselkedése is alig-alig tudja megnyugtatni, egyszerre kapaszkodik az anyába, illetve tolja el magától. Ebben az esetben a gyermek nem tekinti az anyát biztonságos háttérnek, hiába van jelen, a gyermek nem indul felfedezni a világot. Ráadásul az anya valóban képtelen gyermeke megnyugtatóására, hiába tér vissza hozzá, a gyermek hosszasan sír tovább. Az ilyen anyákat a hétköznapiakban többnyire kiszámíthatatlan viselkedés jellemzi, nem a gyermek jelzéseinek, hanem önmaguk belső állapotának függvényében reagálnak, így alakul ki az ambivalens kötődés.

Dezorganizált kötődés

A fentiekől eltérő – azoknál súlyosabb – tüneteket produkáló gyermekek is vannak. Ezek a gyermekek sokszor menekülnek az anya elől, vagy teljesen váratlan helyzetekben lemerevednek, autoagresszív cselekedetet hajtanak végre, például fejüket a falba verik. Ezeknek a gyermekeknek az anya egyszerre a félelem és a megnyugvás forrása, és ez az ellentmondás vezet a kötődési rendszer széteséséhez. Ebben különbözik ez utóbbi kötődési mintázat az előzőektől, itt a gyermeknek nincs stratégiája, saját maga által kifejlesztett módszere az anya távozása okozta stresszhelyzet esetén, viselkedése szabálytalan, rendszertelen. A dezorganizáltan kötődő gyermekek történetében gyakori a súlyos érzelmi elhanyagolás és a szülői bántalmazás.

A fentiekből kitűnik, hogy az anya és a gyermeke közötti kapcsolat milyen fontos a gyermek személyiségfejlődése szempontjából. Az újszülött gyermekkel fenntartott

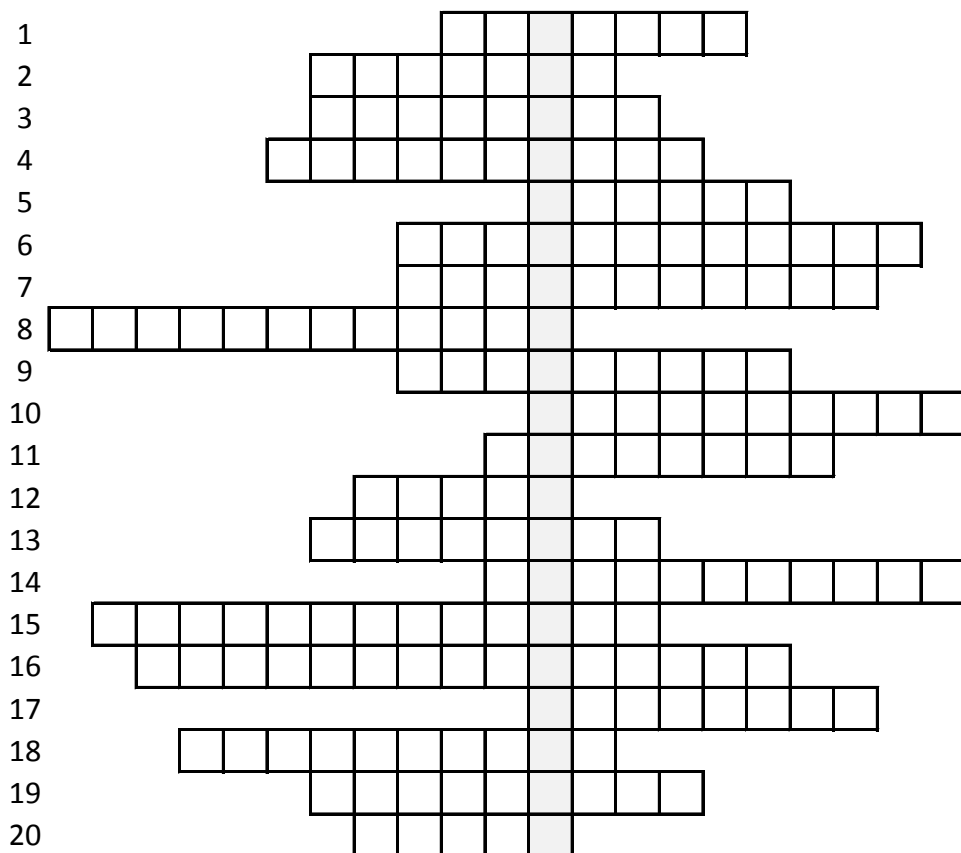
gyakori testi kapcsolat pedig a gyermek idegrendszerének fejlődésére van rendkívül pozitív hatással. Az anya testének melege, légzésének és szív működésének állandó érzékelése a méhen belüli állapotot idézi, „emlékeztetve” a gyermeket, a biztonságot nyújtó méhen belüli életre, emiatt a testi kapcsolat jelentős hatással van a gyermek érzelmi életének és biztonságérzetének kialakulására.

Születése után a gyermek nincs tudatában az individuumának, szimbiózisban, duálunióban él az anyjával. Ebben az együttélési és együttlétezési formában mindkét félnek egyformán szüksége van a másikra. Mivel kapcsolatuk kölcsönös és dinamikus, mindkettő képes befolyásolni a másik viselkedését.

Az anya–gyermek kapcsolatnak a minősége hozzájárul a gyermek saját testének az anya testétől való leválásához, mely az anya érintésén, simogatásán, ringatásán és az anya hangján keresztül valósul meg. Az egész test kontakt percepció élménye, az anya által a gyermek testére gyakorolt nyomás, az anya arcának vizuális percepciójával kapcsolódik össze, innentől kezdődik a gyermek szociális–emocionális aktivitása. Megjelenik a felélénkületi reakció, amelyet az anya megjelenése vált ki. Ennek a reakciónak reflex jellege van, de az anya nagyobb jelentőséget tulajdonít neki és visszanevet a gyermekre, utánozza a hangadását, gügyög hozzá. Meg van győződve arról, hogy a gyermek felismeri őt, pedig csak a homlok, a szemek és az orr az, amelyek vizuális ingere kiváltja a gyermek reakcióját. A felélénkületi reakció fokozza az anya pozitív, emocionális viszonyát a gyermekhez.

Forrás: http://janus.ttk.pte.hu/tamop/kaposvari_anyag/jozsef_istvan

eAgytorna keresztrejtvény

1. Elkötelezetten és szeretettel végzett munka. **2.** Lehet aktív és passzív, ilyen a túrázás és a zenehallgatás. **3.** Lehet háztartási, szelektív, és veszélyes is. **4.** Hajlandóság arra, hogy figyelmet fordítson egy adott témára, saját indíttatásból. **5.** Információk forrása az interneten. **6.** Az utókor számára megőrzött, a világ és az emberiség számára fontos épített és természeti érték. **7.** Megfelelő képesítéssel végzett munka. **8.** A ... eszköze a beszéd, az írás, és a gesztusok is. **9.** Aki jól osztja be a pénzét és gondol a váratlan helyzetekre is, az... **10.** Előre lendít utadon, melyet kitűzöl magad elé. **11.** Minden gyerek édességre költi?! **12.** Társadalmunk működésének alapja, a megélhetés legfőbb forrása **13.** Az egészséges táplálkozás finom, változatos, gyakran édes része. **14.** Szervezetünk üzemanyag felvétele. **15.** A közös feladat hatékony végrehajtásának alapja. **16.** A szelektíven gyűjtött papírral, műanyaggal, üveggel, fémmel csinálják. **17.** A zöld hulladék hatékony hasznosítása. **18.** Saját magunkról alkotott pozitív de reális kép, siker- és boldogság-érzetünk alapja. **19.** Ha képesek vagyunk így kommunikálni, akkor törődünk a magunk és a másik fél igényeivel is. **20.** Foci, úszás, futás, kézilabda és még sorolhatnám...

				H	I	V	A	T	Á	S								
	P	I	H	E	N	É	S											
		H	U	L	L	A	D	É	K									
	É	R	D	E	K	L	Ó	D	É	S								
							H	O	N	L	A	P						
				V	I	L	Á	G	Ö	R	Ö	K	S	É	G			
			F	O	G	L	A	L	K	O	Z	Á	S					
K	O	M	M	U	N	I	K	Á	C	I	Ó							
				T	A	K	A	R	É	K	O	S						
							C	É	L	T	U	D	A	T	O	S		
							Z	S	E	B	P	É	N	Z				
				M	U	N	K	A										
			G	Y	Ü	M	Ö	L	C	S								
							T	Á	P	L	Á	L	K	O	Z	Á	S	
	E	G	Y	Ü	T	T	M	Ű	K	Ö	D	É	S					
		Ú	J	R	A	H	A	S	Z	N	O	S	Í	T	Á	S		
											K	O	M	P	O	S	Z	T
		Ö	N	B	E	C	S	Ü	L	É	S							
				A	S	S	Z	E	R	T	Í	V						
						S	P	O	R	T								

6000 Kecskemét, Lunkányi János utca 10.

Szakmai tartalmat szerkesztette: Oláh Edit, módszertani referens

Szakmai vezető: Szamler László, KÖRTE projekt

Honlap: www.védőhálóacsaládokért.hu

e-mail: vedohaloacsaladokert.hu@gmail.com

